

Slovenski dom

Štev. 144

V Ljubljani, v ponedeljek, 28. junija 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Vittoriose azioni contro convogli di navigazione nemica

I piroscalo silurato, i petroliera incendiata, 10 navi da trasporto danneggiate

Nel canale di Sicilia aerei siluranti e bombardieri dell'Asse hanno condotto ripetute azioni diurne e notturne contro convogli in navigazione; un piroscalo è stato silurato, una petroliera incendiata; dieci altre navi da trasporto risultano danneggiate.

Un'incursione compiuta questa notte dal nemico sulla periferia e dintorni di Napoli causava limitati danni e pochi feriti. Due velivoli colpiti dal tiro contraccero precipitarono l'uno a Camaldoli di Torre del Greco e l'altro in mare tra Torre Annunziata e Castellammare di Stabia. Un ricognitore veniva abbattuto da nostri cacciatori in Sardegna, presso Capo Comino.

Nei combattimenti impegnati con la nostra caccia nel cielo della Sicilia il giorno 25 l'aviazione avversaria ha perduto oltre a quelli già segnalati dal bollettino di ieri altri tre quadrimotori caduti in mare nei pressi dello Stromboli.

Zmagoviti nastopi proti ladijskim sprevedom sovražne plovbe

I parnik torpediran, i petrolejska ladja zažgana, 10 prevoznih ladij poškodovanih

Italijansko uradno vojno poročilo štev. 1128 pravi:

V Sicilskem prelivu so torpedna letala in bombniki osi izvedli ponovne dneve in nočne napade proti ladijskim sprevedom. En parnik je bil zadet s torpedom, ena petrolejska ladja zažgana, deset drugih prevoznih parnikov pa je bilo poškodovanih.

Nočni sovražni letalski napad na predmestje in okolico Napolija je povzročil omejeno škodo in malo ranjenih. Dve letali, ki jih je zadelo protiletalsko topništvo, sta se zrušili, in sicer eno pri Camaldoli di Torre del Greco, drugo pa v morje med Torre Annunziata in Castellammare di Stabia. Naši lovci so sestrelili eno ogledno letalo na Sardiniji pri Capo Comino.

V letalskih bojih z našimi lovci, ki so se razvneli nad Sicilijo dne 25. t. m., je sovražno letalstvo razen onih štirimotorikov, ki so bili omejeni v večeršnjem uradnem poročilu, izgubilo še 3 štirimotorike, ki so padli v morje v bližini Stromboli.

Hudi boji pri Velikih Lukih

Sovjetski napadi so se izjavili — V kubanskem porečju potopljenih mnogo sovjetskih čolnov — Uspešen napad na ladijski spreved v Sredozemlju: 11 parnikov zadetih

Hitlerjev glavni stan, 28. junija. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Pri Velikih Lukih je bilo več sovjetskih napadov, podprtih z oklepniki, razbitih v strnjem ognju vseh vrst orožja ali pa zavrnjenih v hudih bojih močja proti moči. Na ostalem vzhodnem bojišču je dan potekel brez posebnih dogodkov.

V lagunah ob Kubanu ter ob murmanskim obali je letalstvo potopilo večje število sovražnih čolnov za dovoz, dve obalni enoti in en čoln za čiščenje min. Preteklo noč so bili bombardirani industrijski cilji ob izlivu reke Volge.

Minister za ljudsko omiko prof. Biggini v Zagrebu

Uspešno delo in obdarovanje tečajnikov Zavoda za italijansko kulturo

Zagreb, 28. junija. s. Iz Budimpešte je prispel v Zagreb italijanski minister za ljudsko vzgojo prof. Biggini, ki ga spremlja minister De Cicco in senator prof. Giuliano. Na železniški postaji so ga sprejeli italijanski kr. poslanik z osebjem poslanstva, generalni konzul ter drugi zastopniki oblasti, od hrvaških zastopnikov pa so bili navzočni prosvetni minister, zunanji minister in državni podtajnik za zunanje zadeve, glavni tajnik ustaškega gibanja in drugi. Častno stražo so pri tej priliki imeli oddelki Crnih straj, hrvaške vojske ter mladinskih in ustaških organizacij.

Kmalu po svojem prihodu je imel minister Biggini prisrčen razgovor s Poglavitnikom, ki ga je pridržal skupno z ministrom De Ciccom, senatorjem Giulianom in spremljevalci na kosilu.

Minister Biggini bo imel za svojega bivanja v Zagrebu važne razgovore s hrvaškimi osebnostmi za še tesnejšo povezanost italijanske in hrvaške kulture.

Ob navzočnosti ministra Bigginija, predsednika italijanskega kulturnega zavoda za Hrvaško, ministra De Cicca in številnih zastopnikov italijanskih in hrvaških oblasti, je imel senator Giuliano včeraj popoldne v Zavodu za italijansko kulturo predavanje pod naslovom »Usmerjenost in značaj italijanskega izročila«. V njem je podal bistvene poteze italijanske zgodovine in jih razložil s politično-filozofskimi etičnimi. Podčrtal je zlasti vzore rimske omike, katerih se je oprijela fašistična revolucija, ter poudaril večna temeljna načela te omike, ki je znala preživeti tudi najtemnejše in najvišarnejše dobe.

Dvajset let fašistične socialne zakonodaje

Italija ima takšno socialno zakonodajo, ki jo uvršča med najnaprednejše države na svetu

Rim, 28. junija. s. »Giornale d'Italia« je pod naslovom »Razvojna pot socialne zakonodaje v 20 letih fašizma« objavil pomemben članek, v katerem razlaga in podpira stvaritve režima na socialnem področju. Najprej je člankar zapisal, da je prejšnja svetovna vojna kazala vedno očitnejše znake socialnega razkroja, toliko bolj, ker so si gospodujoči sloji angleškega in ameriškega imperija prizadevali, da bi z enodnevni načrti socialnega značaja pomirili stalne zahteve in vedno večji nemir med delavskimi množicami, nato pa poudarja, da je bila fašistična Italija na svojem mestu tudi, kar se tiče socialne politike. Vse, kar je bilo že narajeno, gotovo ne predstavlja zaključka tistega, kar hoče fašistični režim še storiti v korist ljudstva, vendar ga predstavlja že lep skupek pobud in ukrepov, ki so fašistično Italijo postavili na prvo mesto med svetovnimi narodi, ker je dosegla uspehe kakor nobena druga država. Nato članek v časovnem zaporedju izčrpnost in dokumentarno naštevajo temeljne pridobitve socialne zakonodaje fašistične Italije.

L. 1923. — 1. Omejitev delavnega dne na 8 ur za delavce in uradnike v industrijskih, trgovskih in poljedelskih podjetjih. Določila glede enakosti ravnanja z osebjem na železnicih, tramvajih in na ladjah obalne plovbe, ki so bila zasebne industrije pokrajini ali občin. Določila glede ureditve pristaniškega dela. Preureditev industrijske vzgoje, uvedba odlikovanja za zaslužno delo. Preureditev nadzorstva nad industrijo in delom. Poenostavitev in vzporeditev določil glede zavarovanja za primer invalidnosti in starosti. Splošna preureditev zavarovanja za primer brezposelnosti. Izpopolnitev in poenostavitev določil glede zavarovanja za primer materinstva. Potrditev in izvajanje washingtonske konvencije glede 8 urnega delavnika. Sprememba pravil za delo žena in mladine, da bi se v celoti izvajala določila washingtonskega sporazuma glede brezposelnosti.

L. 1924. — 2. Ureditev zaščitne zakonodaje za uslužbenstvo v javnih prevoznih službah, dovoljenih zasebni industriji, pokrajini in občinam. Ureditev zaščitnih ukrepov v korist uslužbencev pri javnih telefonskih obratih. Zakon o pogodbah za zasebne službe. Obvezno zavarovanje za primer invalidnosti in starosti v kolonijah.

L. 1925. 3. Uvedba uradov za nadzorstvo nad pristaniškim delom. Uvedba Dopolavora. Ureditev pokrajinskih uradov, ki so imeli nalogo, da so skrbeli za obvezno zaposlitev vojnih invalidov. Preureditev zavodov, ki so se bavili z obveznim zavarovanjem zoper poljedelske nevarnosti. Razširitev zakona za socialno zavarovanje na nove pokrajine.

L. 1926. 4. Pravna ureditev kolektivnih delavnih pogodb. Uvedba korporacijskega ministarstva. Uvedba pokrajinskih, gospodarskih svetov. Razširitev bolniškega zavarovanja na nove pokrajine.

V zahodnem Sredozemskem morju so nemške in italijanske letalske sile v večkratnih poletih napadle sovražni ladijski spreved. Po do zdaj prispelih vesteh je bilo 11 velikih prevoznih parnikov hudo zadetih, ena petrolejska ladja pa se je vžgala.

Pri dnevnih napadih angleških in ameriških bombnikov ter lovskih oddelkov na zasedeno zahodno ozemlje je sovražnik izgubil 14 letal. Eno nemško lovsko letalo se ni vrnilo. Posamezna sovražna letala so preteklo noč izvedla vzhodnoizvorne polete nad zahodno in severozahodno Nemčijo. Da bi bila metala bombe, doslej ni bilo ugotovljeno.

Minister za ljudsko omiko prof. Biggini v Zagrebu

Uspešno delo in obdarovanje tečajnikov Zavoda za italijansko kulturo

Italijanski kulturni zavod je spričo uspehov, ki jih je dosegel z italijanskimi jezikoslovnimi in književnimi tečaji, nagradil s knjigami in diplomami tečajnike, ki so z odličnim uspehom končali letošnje akademsko leto. Slovesnost podelitve teh nagrad je bila včeraj ob navzočnosti italijanskega ministra za ljudsko omiko, predsednika italijanskega kulturnega zavoda, ministra Atilija De Cicca, ravnatelja Italijanov v tujini prof. Giuliana, italijanskega poslanika v Zagrebu Casertana, generalnega konzula Canina in drugih. Od hrvaških zastopnikov so bili navzočni prosvetni minister Starčević, častni podpredsednik zavoda ter kakih tisoč tečajnikov in članov zavoda.

Prof. Alfredo Grillo je imel pri tej priliki obsežno predavanje, v katerem je razložil dosedanje uspehe, ki jih je Zavod za italijansko kulturo dosegel. Med drugim je povedal, da je bilo v pravkar končanem letu v Zagrebu in drugod po Hrvaškem 321 tečajev, poleg tega pet tečajev za voditelje, funkcionarje in akademike ustaškega gibanja, včlanjene v fašistovski stranko, ter nešteto predavanj in kulturnih prireditev, koncertov, na katerih so nastopali italijanski in domači umetniki, radijskih razgovorov, predavanj na zagrebški ljudski univerzi in drugod. V tečajev zavoda je bilo v preteklem letu vpisanih nad 7600 ljudi. Svoje predavanje je končal z željo, da bi zavodovo delo tudi v bodoče rodilo velike sadove in da bi oba naroda, italijanski in hrvaški, živela tudi v duhovnem sožitju.

Za njim je spregovoril minister Starčević, ki se je zahvalil vsem za sodelovanje pri italijanskem

L. 1927. 5. Delavno pravo. Ureditev narodnega varstva za socialno podporo. Potrditev splošne ureditve zdravstvenih pogojev pri delu. Ukinitve glavnega komisariata za izseljevanje in uvedba glavnega ravnateljstva za Italijane v tujini pri zunanem ministru. Zavarovanje proti jetiki.

L. 1928. 6. Ureditev povpraševanja in ponudbe dela. Določila za sklepanje in objavljanje kolektivnih delavnih pogodb. Pooblastilo vladi, da lahko izdaja uredbе z zakonsko močjo za popolno izvedbo delavnega prava. Določila za reševanje delovnih sporov. Povečanje invalidskih in starostnih pokojnin.

L. 1929. 7. Uvedba uradov za brezplačno nastavljanje delavcev. Ustanovitev narodnega zavoda za podpiranje težkih delavnih invalidov. Obvezno zavarovanje za primer bolezni, ki nastajajo zaradi poklica. Pravno priznanje narodne bolniške blaginje za trgovsko uslužbenstvo. Obvezno zavarovanje za primer bolezni in socialno zavarovanje za pomorsko in letalsko uslužbenstvo. Ureditev pristaniškega dela. Ukrepi za zaščito delavk in uslužbenk za časa nosečnosti in poroda. Ukrepi za povečanje rodnosti naroda.

L. 1930. 8. Preureditev narodnega korporacijskega sveta. Uvedba komisije za predruženje delavne zakonodaje. Potrditev pogodbe za uvedbo načina, kako se določajo najmanjše mezde, ki je bila sklenjena v Zenevi junija 1927. Potrditev pogodbe glede preprečevanja poljedelskih nesreč je bila sklenjena v Zenevi 1. 1927. Pravno priznanje narodne zveze bolniških in podpornih blaginj za kmetijske delavce.

L. 1931. 9. Določila za ureditev in razvoj preseljevanja in notranjega naseljevanja. Izboljšanje pokojnin za pomorske. Uvedba korporacijskega nadzorstva.

L. 1932. 10. Tedenski in prazniški počitek v trgovini. Določila za obvezno zavarovanje za primere invalidnosti, starosti, brezposelnosti in jetike. Dodatna določila za obvezno zavarovanje zoper nesreče pri poljedelskem delu.

L. 1933. 11. Raztegnitev pravnih določil kolektivnih in delavnih pogodb na pogodbe o sodelovanju v panogi kmetijske pridelave in malega najemništva. Uredba o delovnem času v industrijskih zavodih. Raztegnitev obveznosti, da se nove delavne sile smejo najemati le s posredovanjem nastavitvenih uradov. Ukrepi v korist pomorščakov, poenostavitev zavodov za obvezno zavarovanje zoper nesreče delavcev pri delu. Pravno priznanje hiralnic za tiste, ki so ostareli pri delu.

L. 1934. 12. Določila za rešitev posameznih delavnih sporov. Začasnica ureditev delavnih odnosov v času, ko kolektivne pogodbe zapadejo. Potrditev pravilnika narodne podporne blaginje za letalsko uslužbenstvo. Poenotenje zakonskih določil glede varstva in podpiranja mater in otrok. Uvedba narodne fašistične zveze bolniških blaginj za industrijsko delavstvo.

L. 1935. 13. Uvedba delavskih knjižic. Uvedba fašistične sobote. Sindikalna ureditev v Tripolitaciji in Cirenajki. Zavarovanje delavcev v kolonijah AO za primer smrti, tropske mrzlice in drugih tropskih bolezni. Preosnova določil za obvezno zavarovanje proti nesrečam na delu in bolezni, izvirajočih od dela. Izpopolnitev in zakonska vzporeditev določil za socialno skrbstvo.

L. 1936. — 14. Uredbe za določitev delovnega razmerja mornarjev za nedoločen čas. Pravno in gospodarsko ravnanje z zasebnimi nameščenici, ki so bili poklicani pod orožje ali so se prostovoljno prijavili za vojaške zahteve izrednega značaja. Uredbe za ureditev delovnega razmerja pomorskega osebja in nameščenec upravni uradov pri družbah, ki oskrbujejo za narodne koristi pomembno plovbo. Ustanovitev narodne fašistične ustanove za izvežbanje gostinjskih delavcev. Raztegnitev obveznega zavarovanja proti jetiki na najemnike in naseljence. Pravno priznanje narodne fašistične zveze vzajemnih blaginj proti poljedelskim nesrečam.

L. 1937. — 15. Pravilnik za preskrbo nameščenec, odvisnih od izterjevalnih in sprejemnih uradov neposrednih davkov. Raztegnitev veljavnih uredb glede zasebnih nameščenec na Italijansko vzhodno Afriko. Pravno priznanje narodne fašistične ustanove za pomoč pomorščakom. Omejitev delovnega tedna na 40 ur. Bolniško zavarovanje za pomorščake. Zvišanje podpore nezaposlenim po številu otrok. Določila za izpopolnitev in posplošitev družinskih določil delavcem. Družinska posojila in drugi ukrepi za porast števila prebivalstva.

L. 1938. — 16. Dajatev običajne plače delavcem na obletnico ustanovitve Rima, ustanovitve imperija, pohoda na Rim in na obletnico zmage. Uredba glede sporov plačilnih dogovorov v industriji. Pravno priznanje narodne fašistične ustanove za izvežbanje v trgovskem delu. Tečaj za oblikovanje in izpopolnjevanje delavcev. Ukrepi glede najetja železniškega osebja v javnih in zasebnih službah. Spremembe uredb glede invalidnega in starostnega zavarovanja za pomorščake. Uredbe glede javencev. Preureditev narodne discipline in povpraševanju in ponudbi dela. Pravno priznanje narodne fašistične ustanove za pomoč delavcem kreditnih

kulturnem zavodu, potem pa je povzel besedo minister Biggini, ki je med drugim dejal, da se na podlagi medsebojnih kulturnih vezi med obema narodoma ustvarja v obojestransko korist sodelovanje, ki bo potrebno v jutrišnji Evropi. Takšno sodelovanje — je končal svoja izjava, bo možno le med narodi, ki drug drugega poznajo in se čutijo tudi na kulturnem polju drug drugemu blizu. Združeni smo v tem boju, v katerem moramo zmagati, če hočemo ohraniti skupno rimsko, latinsko in evropsko izročilo.

Minister Biggini je s vojim spremetvom potem obiskal še Fašistovski dom, kjer je italijanska šola, fašijo »A Mussolini« in sedež GIL-a, ter zagrebško Akademijo znanosti.

zavodov in zavarovanja oseb v davčnih službah. Pravno priznanje narodne propagandne ustanove za preprečanje nesreč. Raztegnitev veljavnih uredb glede socialnega skrbstva na italijansko vzhodno Afriko.

L. 1939. 17. Preureditev narodnega korporacijskega sveta, ustanovitev zbornice fašijev in korporacij. Ustanovitev stalnega odbora za vrnitev Italijanov iz tujine. Znižanje starostne dobe za pravico do pokojnine in druga izboljšanja invalidnega in starostnega zavarovanja in zavarovanja zoper jetiko. Nezakriviljena brezposelnost. Ukrepi zoper pomeščanje. Uvedba bolniških izkaznic za gospodinjstvo osebje.

L. 1940. 18. Priznanje prednostnih pravic družinskim glavarjem z velikim številom otrok pri službah in delu. Dajatev družinskih določil delavcem, ki so bili poklicani pod orožje zaradi zahtev izrednega značaja. Ravnanje z zasebnimi nameščenici, ki so bili poklicani pod orožje. Prilagoditev zakonskih uredb glede delovne zaštite zahtevam naroda v vojni. Uvedba enotne blaginje za družinske doklade delavcev.

L. 1941. 19. Zakon o pravni veljavi delovnega prava. Ureditev delovnega urnika v poljedelstvu. Ureditev delovnega urnika v rudniških, kovinskih in mehanskih podjetjih. Ravnanje z zasebnimi nameščenici v podobnih delovnih službah, ki so bili poklicani pod orožje ali v vojski pridržani, ter takih, ki so zaposleni v tujini, v koncentracijskih taboriščih, ob mejah, in tistih, ki jih pogrešajo ali so zašli v ujetništvo. Gospodarsko ravnanje s posadkami ladij, ki jih je sovražnik zaplenil, izgubljenih ladij ali ladij, ki so se zatele v tuja pristanišča ali v italijansko vzhodno Afriko zaradi vojnih dogodkov. Zvišanje družinskih določil družinskim glavarjem za čas vojne. Odobritev besedila knjige »o delu civilnega zakonika. Priznanje mesečne podpore družinam zasebnih nameščenec v italijanski vzhodni Afriki, ki prebivajo v kraljevini ali v Libiji. Ustanovitev zavoda za zaščito sirot delavcev, ki so umrli za nesrečami pri delu.

L. 1942. 20. Ustanovitev posebnih fondov za odškodnino, ki jo dolgujejo delodajalci svojim nameščencem, če se razide uslužbenko razmerje. Izboljšanje dajatev narodne bolniške blaginje za trgovske uslužbence. Preureditev italijanskega zavoda za zdravstvo in socialno skrbstvo. Izboljšanje bolniškega zavarovanja v novih pokrajinah. Ustanovitev narodnega fašističnega zavoda za socialno skrbstvo in pomoč državnim uslužbencem. Uredba glede delovne namestitve v vojnem času. Ukrepi za dvajsetletnico. Uvedba vojne križca za zaslug pri delu. Poenotenje neugodnega zavarovanja v poljedelstvu in v industriji. Zvišanje invalidnine in starostne pokojnine. Veljavnost dobe vojaške službe za ohranitev pravic iz socialnega zavarovanja. Razširitev poljedelnih družinskih določil na delavce v vojaški službi. Razne nagrade za delavce v vseh kategorijah.

L. 1943. 21. Preureditev delovnih urnikov, ki obsegajo manj kakor 48 ur tedensko. 25% zvišanje invalidnine in starostne pokojnine. Ustanovitev vzajemnega fašističnega zavoda za pomoč delavcem v bolezni. Nadomestitev moškega osebja v nekaterih vrstah podjetij. Podvojitve družinskih določil za zasebne nameščenice in za delavce, ki so bili poklicani pod orožje zaradi zahtev izrednega značaja. Poenotenje obveznega neugodnega zavarovanja v industriji in poljedelstvu. Razširitev zavarovanj in socialnega skrbstva na ozemlju, priključnem fumijski pokrajini. Razširitev obveznega zavarovanja zoper poklicne bolezni, zoper sifilisko in abestozo.

Iz »Odredbenega lista« PNF

Rim, 28. junija. s. Odredbeni list fašistovske stranke objavlja: Zastopstvo fašistovske stranke pri ustaški stranki je izpolnilo svojo nalogo. Fašist Luigi Fiocca, predsednik tega zastopstva, je imenovan za zastopnika fašistovske stranke pri italijanskem poslanstvu v Zagrebu ter je njegova naloga, vzdrževati zveze z ustaško stranko. Fašist Carlo Balestra iz Mottole, bivši voditelj zastopstva fašistične stranke pri ustaški stranki, je imenovan za glavnega nadzornika GIL-a. Fašistje Ambrosio Maria, Bragaglia Alfonsina, Cavalleri Lia, De Filippi Ana, Elmi Marialuigia, Maggietto Marcella, Patti Marianna, Pescarini Caterina, Rastelli Laura ter Vincenzoni Alma pa so imenovane za nadzornice GIL-a.

Vesti 28. junija

Pri vajah ob vzhodni obali Združenih držav se je potopila ameriška podmornica »R12«. Od 108 mož posadke se je le nekaj mornarjev rešilo.

Neka španska barka je na morju rešila tri angleške letalce, ki so v gumijastem čolnu 11 dni križarili po morju.

Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da so njihove protiletalske baterije sestrelile 27 nasprotnikov letal v bližini Salomonskih otokov v času od 20. do 25. t. m.

V Združenih državah so zaprli še druge štiri visoke peči, ker jim primanjkuje premoga, pravi »United States Steel Corporation«.

Bivši jugoslovanski regent princ Pavle, njegova soproga princesa Olga, sestra vojvodine Kent-ske, in njuni otroci so bili konfinirani v Južni Afriki, poroča iz Lorenzo Marquesa.

Angleške oblasti sporočajo, da je bila izgubljena vsa pošta, ki je bila poslana iz Portugalske v Anglijo v času od 30. aprila do 13. maja. Angleški listi priznavajo, da bitka za Ruhr postaja vsak dan trša in da so angleške letalske izgube zelo velike.

Dr. Antonio Ciampi novi šef kabineta Vis. komisariata

Ljubljana, 27. junija.
Eksc. Lombassa je imenoval za šefa kabineta pri Visokem Komisariatu Ljubljanske pokrajine dr. Antona Ciampi, ki je te dni prevzel posle v svojem uradu v vladni palači.
Novi šef kabineta, ki je bil šef tajništva Eksc. Lombassa od leta 1939., najprej pri komisariatu za naseljevanje in kolonizacijo pri predsedstvu Ministrskega sveta in potem pri državnem podtajništvu za korporacije, pozna obširno in temeljito administrativno poslovanje države in ima obsežne izkušnje v vodstvu državnih uradov.
Dr. Ciampi se je rodil v Luceri v Puglii 10. novembra 1910, je diplomiran pravnik ter ima diplomu v političnih vedah, je državni pravnik ter se je udeleževal kot novinar in publicist. Trenutno je še glavni urednik italijansko-španske revije »Legioni e falangi« in sodeluje pri raznih dnevnih in revijah. Dr. Ciampi je objavil delo o »socialni pravičnosti« in druge razprave juri-dične in političnega značaja.

Svojo javno kariero je začel leta 1932 v ministrstvu za javna dela, od koder je prešel pozneje v zunanje ministrstvo, in sicer k državnemu podtajništvu za albanske zadeve in nato v Albanijo pri tamkajšnjem glavnem poveljstvu Bil je tiskovni šef pri Kraljevi prefekturi v Rimu ter je imel tudi kot uradnik ministrstva za ljudsko kulturo važna mesta pri javnih uradih in ustanovah.
Novi šef kabineta, ki je kapitan v vojski, se je prostovoljno boril v Vzhodni Afriki od februarja 1936 do januarja 1937 in je bil odlikovan za vojaško hrabrost.
Novemu šefu kabineta pri Visokem Komisariatu želimo na njegovem novem službenem mestu najboljših uspehov, ki bodo brez dvoma v korist vsemu prebivalstvu Ljubljanske pokrajine, ter mu izrekamo ob njegovem prihodu na to mesto vrdni pozdrav. Obenem naj velja vdana zahvala tudi dosedanjemu šefu kabineta pri Vis. Komisariatu comm. Bisiji za njegovo plodno delo ter najboljše želje za bodoče njegovo uspešno delovanje.

Trгоvec A. Čekada in tov ariši pred vojnim sodiščem

Ljubljana, 28. junija.
Pred vojaškim vojnim sodiščem v Ljubljani se je danes ob 9 dopoldne pričela velika razprava v nekdanji porotni dvorani. V trgovskih krogih Ljubljane vlada za to razpravo primerno poslovno zanimanje, kajti na zatožni klopi je prišel trgovec z usnjem Andrej Čekada, rojen 3. novembra 1887 v Ivanjem selu pri Rakeku in stanujoč v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 16. Z njim je prišlo na zatožni klopi še 13 drugih obtožencev, ki so bili z njim v poslovnih in drugih zvezah. Vsi so obtoženi v prvi vrsti zaradi kopičenja in skrivanja različnega, za življenje potrebnega blaga, zlasti usnja, kož, raznih živil in tobaka.
Nekateri ljudje so se do zadnjega računali in bili mnenja, da ne bo trgovec Andrej Čekada prišel pred vojno sodišče, sklicujoč se v prvi vrsti na zadnje Ducejeve odredbe, ki določajo pristojnost vojaškega vojnega sodišča v Ljubljani v pogledu kršitve prehranjevalnih in protidržajnih naredb Visokega komisarja. V zadnji Ducejevi uredbi so pa po vrsti našle vse one uredbе Visokega komisarja, za katerih kršitve je določena pristojnost vojaškega vojnega sodišča. In nekateri so bili mnenja, da bo Čekada zaradi odstopanja civilnemu kazenskemu sodišču. Do tega ni prišlo. Zakaj? Iz razloga, ker je Čekada kršil tudi važne predpise o posredovanju, hranjenju in prevažanju soli in tobaka (uredba od 29. septembra 1942). Ta uredba med drugim določa, da mora imeti posebno izkaznico vsakdo, ki je v posesti tobaka v množini nad 1 kg in kuhinjske soli v množini nad 5 kg. Za kršitve te uredbe pa je določena pristojnost vojaškega vojnega sodišča. In pri glavnem obtožencu Andreju Čekadi so našli veliko zalogo tobačnih izdelkov. Kakor navaja obtožnica, je Andrej Čekada hranil v skrivnem skladišču nad 252 kg tobaka, zlasti cigarete »Morava«.

Andrej Čekada je obtožen zaradi kopičenja blaga, da bi na ta način na trgu povzročil pomanjkanje blaga in dvignil cene, odtegujoč blago normalni uporabi, in sicer v količinah: do 697 kg koruze, 1748 kg usnja, 591 kg izdelanih kož, 252 kilogramov tobaka, 25.000 cigaretnih papirčkov, 4180 kg masti, 95 kg olivnega olja, 10.000 kg kostanjčevega ekstrakta in 3278 m manufakturnega blaga. Dalje je obtožen prestopka, ker je opustil prijavo živil, prestopka o zbiranju kož, uredbe

o maščobah, tekstilnem blagu in tobaku v smislu uredbe od 24. septembra 1942.

Razen Andreja Čekade sta bila v vseh veriž-nih poslih vodila tudi trgovec z usnjem Jakil Emil, rojen 27. oktobra 1903 v Ruپی, stanujoč v Ljubljani, Prisojna ulica št. 1, ter Jakil Marko, usnjar, rojen 27. februarja 1897 v D. M. v Polju, stanujoč v Zalogu pri Ljubljani. Tudi ta dva sta obtožena v bistvenih točkah zaradi kopičenja blaga. Njima so zaplenili 13.721 kg usnja, 427 kož, 285 kruponov, kakor tudi 10.000 kg kostanjčevega ekstrakta.

Ostali obtoženci so bili pomagači in skrivači prvih trem obtožencem. Skrivali so v glavnem usnje, kožo in tobak. Od obtožencev se nahaja 8 v zaporih, 6 pa se brani svobodno. Med drugimi so na zatožni klopi tudi 3 mesarji in 3 posestniki iz krajev občine D. M. v Polju, ki so bili v zvezah z drugima dvema obtožencema.

Razprava, za katero vlada tudi med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanje, bo trajala cel dan.

Drobne

† V Devici Mar. v Polju je mirno zatisnil svoje oči gospod Ivan Benčina, mesar. Pokopali ga bodo v nedeljo, 27. junija na župnem pokopališču pri D. M. v Polju.

V Mariboru sta umrla 47letni posestnik Anton Irgolič iz Zibogovcev pri Gornji Radgoni in 9letni viničarjev sin Mihael Markuš z Jurjevskega vrha. — V Spodnjem Radvanju je umrl železniški poduradnik v pok. Franc Kurbos, star 77 let. — V Gradcu je umrl Ptujčan Karel Radič, 74letni strojevodja v pokopju.

Z lestve je padel, 55letni sprevodnik drž. železnice Ivan Zorko iz Maribora je padel z lestve in si zlomil desno nogo. — Anton Kosi, 55letni posestnik iz Rihtarovcev, je tekel za splašenimi kravami. Pri tem mu je spodrsnilo in je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo. — Nepreviden kolesar je podrl 66letnega železniškega inšpektorja Alojzija Pernača iz Maribora, ki si je pri tem zlomil levo ramo.

Številne nesreče v okolici Novega mesta. Pri sekanju dreves je 28letnega drvarja Znidaršica Leopolda iz Gaberjev velika bukev pokopala pod seboj in mu nevarno stisnila hrbtni koš. — 7letni šolar Kozlevec Martin iz Vinjega vrha se je na poti iz šole obesil na voz, s katerega pa je na ovinku padel in si zlomil levo nogo. — V Draganji vasi je 5letni sin posestnika Franc Jakovčič stopil bos v domačem predvorju na žerjavico in si nevarno opeknel stopala. — 6letni šolar Jože Gregorič iz Ponikev se je v kuhinji sukal okoli štedilnika ter je v odsotnosti matere tako nesrečno prijel velik lonček kropa, da se mu je krop razlil na glavo in mu prizadel nevarne opekline. — V Zlatkoni pri Metliki se je 24letni hlapec Andrej Megušar vsekal s koso nevarno v levo roko. — 16letni posestniški sin Segula Jernej iz St. Janža je padel z voza, napolnjenega z mrvo, in si pri tem zlomil levo roko v zapestju.

V Hrvači pri Ribnici so večeraj popoldne pokopali ženo lesnega industrijca iz St. Petra v Savinjski dolini, gospo Malči Srebotnjakovo roj. Turk. Že lani jo je bolezen priklenila na bolniško posteljo, sedaj pa jo je smrt rešila trpljenja. Pokojnica, ki jo pozna vsa naša javnost, zapuščila moža, sina Vaneta in hčerko Boženo, por. inž. Degen, ki živi sedaj v Beogradu. Svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

Berite

Jack Londonov roman

Pustolovka

Razpotnika Jožeta, občinskega tajnika iz Tomišlja, so položili v blagoslovljeno zemljo

V sredo so izanški fantje odkopali in pripeljali na dom v Tomišlju zemeljske ostanke umorjenega občinskega tajnika in organista Razpotnika Jožeta, ki so ga odpeljali komunisti lansko leto v noči med 20. in 21. junijem. Rdeči krvniki so ga že pri aretaciji silno pretepali in dejali, da ga odpeljejo v Lško, kjer »da bosta z županom skupaj delal«. Iztrgali so ga od svoje žene in dveh otrok od dveh ponoci in ga odpeljali. Očividci pripovedujejo, kako grozno so ga potem rabljali mučili, dokler ni počil strel in ga resil trpljenja in groznega mučenja.

Zemlske ostanke pokojnega Jožeta Razpotnika so položili v blagoslovljeno zemljo na praznik sv. Rešnjega Telesa ob 4 popoldne na domačem pokopališču. Ohranimo ga v spomin!

Štiri stavbene parcele po 680 m² v Dobrepoljah poleg župne cerkve naprodaj. Ponudbe: Kmetijsko društvo Dobrepolje.

Letošnji novomašniki ljubljanske škofije



Foto Mavec, Miklošičeva c.

Od leve na desno sede: Avguštin Alojzij, Novo mesto, kapiteljska cerkev (nova maša 18. julija); Slapšak Božidar, Ljubljana-Siška (11. julija); podvodja g. Gross, gener. vikar in prost. g. Nadrah, spiritual dr. Karel Truhlar, Lokar France iz Polja pri Višnji gori (11. julija); Brgant Valentin iz Zmence pri Škofji Loki (nova maša v Ljubljani, uršulinska cerkev, 11. julija). — V drugi vrsti stoje od leve na desno: Kmet Janez, Sela pri Šumberku (11. julija), Ostronž Janez iz Vinice (11. julija), Gole Jože iz Zagorice pri Dobriču (nova maša sv. Peter 11. julija), Perčič Jože iz Paradiža pri Šmarju pod Ljubljano (Šmarje, 11. julija), Sink Matija iz Breznice pri Škofji Loki (nova maša 11. julija v Zaln), Ferdin Janez iz Dorfarjev pri Stari Loki (nova maša v Ljubljani, Leonišče, 11. julija), Poldo Tone iz Krnice pri Gorjah pri Bledu (nova maša Vidov-Dobrepolje, 11. julija), Škoda Melhior iz Čateža pod Zaplalom (Zaplaz, 18. julija), Perčič Stanko iz Zelimelja (nova maša Ljubljana-Selo, 5. julija) in Seljak Vojko iz Zirov nad Škofjo Loko (nova maša Zaplana, 11. julija). — V tretji vrsti od leve nadesno: Golob Peter iz Police pri Naklem (nova maša Dobrepolje, 18. julija), Povše Leopold iz Novega mesta (kapiteljska cerkev v Novem mestu, 11. julija), Šega Vinko iz Grahovega pri Cerknici (Grahovo, 11. julija), Kastelic Ivan, St. Lavrenc ob Temenici (11. julija), Lavrič Ciril iz Ljubljane (v frančiškanski cerkvi, 11. julija), Zorman Viktor iz Velesovega (nova maša Polhov gradec, 11. julija), Kern Franc iz Praprotnice police pri Velesovem (nova maša Hinje, 11. julija).

Nagrade za razstavljalce v Jakopičevem paviljonu

Sestala se je ocenjevalna komisija za podelitev nagrad za dela, razstavljena na turistični razstavi v Jakopičevem paviljonu. Komisijo so sestavljali prof. dr. France Stele, kipar Boris Kalin in slikar G. A. Kos. Nagrade so prejeli: 1. nagrado v znesku 2500 lir slika št. 57 »Prisrčen sprejem«. Izdelal Janez Trpin. 2. nagrado 1500 lir je dobila slika št. 54 »Ljubljana — Marijin trg« Marjana Laha. 3. nagrado 1000 lir je prejela slika št. 60 »Srce« Rudolfa Gorjupa.

Berite

Jack Londonov roman

Pustolovka

Nakazovanje bolniških dodatkov

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških spričevilih upravičeni dobivati posebne dodatke racionalnih živil, bo bolniški odsek ljubljanskega mestnega preiskovalnega urada meseca julija delil bolniška nakazila vsako dopoldne od 8 do 11.45 samo v pritličju Turške palače v Krizankah. Gospodsk. ulica 15, po naslednjem razporedu:
Od 1. do 8. julija samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v četrtek, 1. julija, bolniki z začetnicami A do D; v petek, 2. julija, z začetnicami E do J; v soboto, 3. julija, z začetnico K; v ponedeljek, 5. julija, z začetnicami L do N; v torek, 6. julija, z začetnicami O in P; v sredo, 7. julija, z začetnicami R do T in v četrtek, 8. julija, z začetnicami U do Z.
Od 9. do 16. julija drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v petek, 9. julija, bolniki z začetnicami A do D; v soboto, 10. julija, z začetnicami E do J; v ponedeljek, 12. julija, z začetnico K; v torek, 13. julija, z začetnicami L do N; v sredo, 14. julija, z začetnicami O in P; v četrtek, 15. julija, z začetnicami R do T in v petek, 16. julija, bolniki z začetnicami U do Z.
Od 17. do 24. julija bo bolniški odsek delil nakazila za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričevail. Tako da pridejo na vrsto v soboto, 17. julija, upravičenci z začetnicami A do D; v ponedeljek, 19. julija, z začetnicami E do J; v torek, 20. julija, z začetnico K; v sredo, 21. julija, z začetnicami L do N; v četrtek, 22. julija, z začetnicami O in P; v petek, 23. julija, z začetnicami R do T in v soboto, 24. julija, upravičenci z začetnicami U do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila od 1. do 18. julija samo popoldne.
Bolniki, ki dobivajo dodatke mesa, naj s seboj prinesejo živilsko nakaznico za mesec julij z odrezki za meso. Vsem ostlim, ki teh odrezkov ne bodo imeli, bolniški odsek ne bo nakazal bolniškega dodatka za meso.
Opozorjamo, da sprejema mestni šizkat zdravniška spričevail za priznanje bolniškega dodatka živil samo od 1. do 20. v mesecu.
Reklamacij zamudnikov zaradi velikega navela ne bo mogoče upoštevati, ter zato opozarjamo na ta razpored, ki se naj upravičenci po njem natanko ravnaajo ter ga naj zato izrežejo in shranijo.

Ko vsem gg. novomašnikom in njihovim staršem čestitamo k sreči, ki jim jo je nekoncil Gospod, prosimo Boga, da bi njihova in naša skupna molitev izprosila iz neba mnogo božjega blagoslova naši domovini!

Prva nova maša na Kodeljevem

Ljubljana, 28. junija 1943.

Jutri, na praznik sv. Petra in Pavla, bo v svetišču sv. Terezike na Kodeljevem zapel prvo sveto mašo salezijanec Urbanek Jože, ki je Kodeljevcanom in tudi prebivalcem Most poznat kot dober vzgojitelj in prijatelj mladine, saj je več let deloval kot asistent v Mladinskem domu.

Gospoda novomašnika bodo nocoj ob pol osmih slovesno sprejeli, nakar bodo pete litanije in blagoslov. Na praznik ob 9 bodo gg. novomašnika v sprejedu spremili iz zavoda do cerkve, kjer mu bodo mladinci izročili križ. Pri sv. maši bo pevski zbor izvajal ob spremiljavni orkestra Premrovič »Missä s. Stanislav«. Pri darovanju bodo delili novomašne spominčke, po večernih ob 4 popoldne pa bo novomašnik podelil blagoslov.

Cerkev so za prvo tako slavje v tem svetišču slavnostno ozajšali znotraj in zunaj. Ponosni mlaji naj že danes oznanjajo mimoidočim jutrišnji praznik in jih vabijo k prvi sveti daritvi novomašnika, g. Urbaneka. Zlasti so vabljeni k novi maši njegovi rojaki — Štajerci iz Maribora in okolice, da se bo skupno dvigala molitev k nebu, da bi nam Bog dal še mnogo mater, ki nam bi rodile duhovnike.

Svetišče sv. Terezike so gg. salezijanci želeli za to priliko tudi na zunanjo olepšati — ometati, žal le, da so se ta dela zaradi slabega vremena zakasnila. Cerkev pa bo po končanih delih še lepša in ponos lepega Kodeljevega.

Slovesna tridnevna ob prazniku Srca Jezusovega in 60 letnica cerkve pri gg. lazaristih

Ljubljana, 28. junija.

V četrtek, petek in soboto bo v cerkvi Srca Jezusovega slovesna tridnevna za praznik Srca Jezusovega. V petek bo daroval vikar g. Vraber slovesno pontifikalno sveto mašo. Vse dni pa bo izpostavljen sv. Rešnje Telo.

Cerkev Srca Jezusovega bo praznovala te dni tudi 60 letnico, kar so jo zgradili in odkar jo je blagoslovil ljubljanski škof Pogačar. V četrtek bo Ljubljana obhajala ta jubilej z obiskom te cerkve, ki so jo še pred časom imenovali »novo cerkev«. Zvečer bodo slovesne litanije in nagovor.



BOGINJA MAŠČEVANJA

KRIMINALNI ROMAN

»In zvaliti sum na koga drugega tudi, kaj? Vance se je pri tem ozrl na Salveta. »Zdi se mi, da je položitev tiste zapanke s skarabejem h Kylejevemu truplu prefini poteza za navadnega fellaha.«

»Mislite?« je odvrnil Salveter skoraj zaničljivo. »Vi ne poznate teh ljudi tako dobro kakor jaz. Egipčani so se posluževali najbolj zamotanih spletk že tedaj, ko so bili Evropejci še divjaki.«

»Slabo ste podkovani v nauku o človeških plemenih,« je pomrmal Vance. »Vi zdaj najbrž mislite na tisto Herodovo bajko o zakladu kralja Ramsinija... Toda oprostite, gospod Salveter, ali mi lahko poveste, kdo pri tej hiši poleg dr. Bliss še uporablja svinčnike znamke »Koh-i-noor«?

»Niti tega nisem vedel, da takšne svinčnike uporablja dr. Bliss. Salveter je otrsel pepel s svoje smotke kar na preprogo in ga z nogo razmazal po njej.

»Ali niste morda slučajno kaj videli davi dr. Bliss?«
»Ne. Ko sem prišel iz svoje sobe spodaj zajtrkovat, mi je Brush povedal, da dr. Bliss dela v svoji sobi.«

»Ste stopili kaj v muzejsko dvorano, preden ste odšli v Metropolitanski muzej?«

Salvetrove oči so v hipu postale izredno živahne.

»Dale je odgovoril. »Navadno stopim vsako jutro po zajtrku

malo v muzejsko dvorano. To je že kar neke vrste moja navada. Posebno veselje imam, če vidim, da so vse stvari tam lepo v redu in da se ponoči ni ničesar zgodilo. Opravljam posle pod-ravnatelja in se zato zaradi svoje velike odgovornosti zelo zanimam za naš muzej. Moja dolžnost je, da si vsako stvar ogledam.«

Vance je prikimal.
»Koliko pa je bila takrat ura, ko ste davi stopili v muzejsko dvorano?«

Salveter je malo pomislil, potem pa dvignil glavo in pogledal Vanceja, kakor bi ga klical na korajžo.

»Odšel sem z doma malo po deveti uri. Ko sem bil že na Peti aveniji, sem se nenadoma spomnil, da nisem, kakor običajno vsako jutro, pregledal muzeja. Kar malo me je zaskrbelo. Ne bi vam mogel povedati, zakaj sem imel ta občutek, a imel sem ga. Morda sem ga imel zato, ker so večeraj prispelo nove izkopanine... Vsekakor pa je res, da sem se vrnil, odprl vrata s svojim ključem in se podal v muzejsko dvorano...«

»Približno ob pol desetih, ne?«

»Mislim da.«

»Vas je kdo videl, ko ste se vrnili?«

»Mislim, da nihče. Vsaj jaz nisem nikogar videl.«

Vance ga je pogledal in se mu lahko nasmehnil.
»Domnevamo, da ste končali svoje pripovedovanje... Če nimate kaj proti, ga jaz namesto vas končam.«

»Ni potrebno.« Salveter je zagnal svojo smotko na kovinast pepelnik, ki je stal na mizi, ter se z odločno kretnjo naslonil na hrbet v svoj stol.

»Vam bom že jaz povedal, kdaj je dovolj. Če pa vam ni všeč, lahko ukažete, naj me primejo in zapro... ter pošljejo k vragu.«

Vance je vzdihnil in spustil glavo nazaj.

»Kakšna odločnost!« je pomrmal. »Pa zakaj bi bili toliko prostaki. Če se ne motim, ste tedaj, preden ste zapustili muzejsko dvorano in se podali na svoje raziskovanje na Peto avenijo, videli svojega strica, ne?«

»Da... videl sem ga! Salveteru so se oči lesketale od jeze in ustnice je moč kar stiskal. »No, pa kaj vendar sklepate iz tega?«

Vance ga ni niti pogledal. Njegov na pol zastri pogled se je ustavil na starinskem svečniku, ki je visel nizko nad mizo.

»Če ste videli svojega strica,« je dejal slednjič, »bi bili morali vsaj za kakšno pol ure ostati v muzeju.«

»Približno.« Salveter očividno ni mogel razumeti Vancejevega brezbržnega vedenja. »Zanimal sem se za nek papirus, ki smo ga preteklo zimo našli in sem si skušal raztolmačiti nekaj besed, ki jih nisem mogel razumeti. Bile so to besede: a n k h e t, w a s h in t e m a. Nisem in nisem si jih mogel raztolmačiti.«

»Ankhet... wash... t e m a...« je počasi ponovil tiste tri besede. »Je bila beseda Ankhet napisana z ali brez kakšnega določila?«

Salveter ni takoj odgovoril. Šele čez nekaj časa je dejal:

»Z določilom, ki je bilo napisano v obliki živalske kože.«

»Kaj pa naslednja beseda, ali ni bilo morda namesto w a s h napisano w a s?«

Salveter je znova pomislil in nemirno pogledal Vanceja.

»Zdi se mi, da w a s h... Beseda t e m a pa je bila napisana z dvojnimi znakom.«

»Ali niso bile morda upodobljene saui, kaj?... To je zelo zanimivo. In tedaj, ko ste se ukvarjali s tem svojim jezikoslovjem, je vstopil Kyle, ne?«



37.



In že jo je odsekal. Urno je zgrabil odsekano korenino, jo z desnico stisnil k sekiri in zaplaval pod rečnim tokom, ki ga je brž doignil na svojo gladino. Odplaval je k obali in splezal po strmih dravskem obrežju na ravno polje.

Po vsem telesu ga je mrazila premočena obleka, a roka je bila vroča, kot bi v dlaneh stiskal ogleni žar, ne pa čudovito korenino dravske rože.

38.



Nad dravskim bregom se je oziral za limbuškimi gradom, ki bi ga bil le z veliko težavo našel; medtem se je namreč do dobra znočilo, poleg trde teme je prišla sem od črne Pohorja silna nočna nevihta z dežnim nalivom, z gromom in bliskom. Prav tedaj se je razparalo nočno nebo in za gradom se je kot goreča korenina raztrgal blisk, da je votel udar drovarja skoraj pritisnil na zemljo.

39.



Grajski hlapec se je zdaj ročno napotil k limbuškemu gradu ter preko grajskega dvorišča zdril v grad pred limbuško graščakinja, ki ga je z ledenim nasmehom sprejela:

»Torej si vendarle bil v Dravi? Pa moker si kot dravski vodopad ali pa črnojezerski jezernik! Kaj pa imaš v pesti?«

»Prav praviš: bil sem na rečnem dnu in tule je korenina dravske rože!« je sklepetal od mraza.

»SLOVENSKI DOM«
izhaja vsak delavnik ob 12. Urejuje: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. Jože Sodja. Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Ljudska tiskarna, Kopitarjeva 6. Telefona 40-01 do 40-05. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir. — Posamezna številka 50 cent.

Potek letalskih napadov na angleško ladijsko spremljavo v Sicilskem prelivu

Berlin, 28. junija. s. Po napadih, ki sta jih nemško in italijansko letalstvo izvedla na nasprotnikov ladijsko spremljavo, ki je plul skozi Sicilski preliv, so se na pristojnem nemškemu mestu izvedle sledeče podrobnosti: V popoldanskih urah 26. junija so prvi nemški in italijanski bombniki prileteli pred Bizerto in z očitnimi uspehi takoj napadli nasprotnikov ladijsko spremljavo, ki so ga malo poprej opazili. Velika trgovska ladja od 10 do 15 tisoč ton je bila zadeta s 3 bombami in je obtičala vsa v plamenih in zavita v gost dim. Druga trgovska ladja s približno 10 tisoč tonami pa je bila enkrat zadeta v polno. Razpoku bombe je sledila silovita eksplozija v notranjosti ladje, takoj nato pa se je iz trupa dvignil stebel dima. Tretja nasprotnikova prevozna ladja od 4 do 5 tisoč

ton je bila prav tako zavita v dim, ker je bila zadeta na krmo. Ob strani četrtega parnika enake tonaže sta eksplodirali dve bombi, ki sta povzročili očitno škodo. Preden je padla noč, je bila zadeta peta nasprotnikova ladja, neka petrolejska, in je začela goreti. V noči na 27. junij je bila ladijska spremljava tarča ponovnih napadov brez prestanka. Cela toča bomb se je sesula na nasprotnikovo brodoge. Osa letala ki so se medtem pomnožila, so težko poškodovale dve ladji za 6 tisoč in 3 tisoč ton. Druge polne zadetke so letalci opazili na trgovskem parniku okrog 3 tisoč ton in na prevoznih ladjah, katere tonaže ni bilo mogoče ugotoviti. Končno sta bili poškodovani tudi dve nasprotnikovi izkrcavalni enoti.

Angleški glas o italijanskem odporu

»Dobro je, zavrtni glasove, da se Italija ne bi več dolgo bojevala, če bi sovražnik vdrl vanjo«

Lizbona, 28. junija. s. »Manchester Guardian« prinaša uvodnik pod naslovom: »Italijanski odpor«. V njem piše:

»Dobro je, zavrtni številne glasove, ki pravijo, da se Italija ne bi več dolgo bojevala, če bi bil vanjo izveden vdor, ter da danes že preživlja predvečer notranjega poloma. Z vso zanesljivostjo vemo le to, da se fašistična vlada na vso moč prizadeva, kako bi pripravila italijanski narod do največjega odpora in da bi bili Italijani res čuden narod, če vsaj v neki meri ne bi zadostili temu pozivu. Na drugi strani pa se moramo zavedati, da je res malo moških in tudi malo žensk, pa naj bo to kjer koli na svetu, ki se ne bi borili z vsem srcem za obrambo domovine. Sicer pa so tudi boji v Severni Afriki pokazali, da se Italijani bore in da imajo tudi voljo, boriti se prav tako dobro kakor Nemci. Tisto, kar brez dvoma vzpodbada Italijane k boju — kdo bi to tajil — je prepričanje, da zavezniki skušajo uničiti

ne samo fašizem, temveč tudi Italijo in njene prebivalce.«

Morski pes z bombo

Pripravil je mornarje v tak strah, kakršnega še nikoli niso doživeli

Nekaj edinstvenega je pred nedavnim doživela posadka neke manjše južnoameriške obalne stražne ladje, ki je bila dobila nalogo, da meri na nekaterih točkah ob južnoameriški obali, koliko je tam morje globoko.

Morsko globino je posadka omenjene ladje merila na prav poseben način, z bombami, ki ne eksplodirajo takoj, pač pa šele čez nekaj časa po tistem, ko pade na morsko dno. Ko bombo vržejo v morje, začne s posebnimi pripravami prislusko-

vati, kdaj bo eksplodirala. Ker je hitrost, s katero se razširja zvok, znana, je na podlagi tega podatka mogoče izračunati morsko globino. In tako so merili morsko globino tudi zadnjič na tisti ladji ob južnoameriški obali. A člani posadke so se nemalo začudili, ko se je za prvo bombo, ki jo je vržli v morje, poglaj iz vode velik morski pes in jo ujel v svojo, očitno lačni gobec, ter jo v trenutku pogoltnil. Do tu je bilo navsezadnje še vse v redu. Toda bomba je morskemu psu morala od sile dišati, zakaj čim jo je pogoltnil, je že prežal, kdaj bodo mornarji vržli v morje drugo. Na noben način se ni hotel oddaljiti od ladje in vprav v tem je bila zanj največja nevarnost. Odveč bi bilo poudarjati, da posadki ta čudna domačnost morske pošasti ni bila nič kaj preveč všeč, zakaj vsak trenutek je bilo treba pričakovati, da bo bombo v trebuhu morskega psa razneslo, in ker se je žival sukala v neposredni bližini ladje, bi bomba brez dvoma tudi ladjo močno poškodovala. Nesrečne mornarje je začel oblivati mrzel pot in niso vedeli, kako bi ribo pregnali proč od ladje in se tako rešili pred lastno bombo. Tedaj pa se je kuhar na tisti ladji nenadno nečesa domislil, ker je, kakor se je pozneje izkazalo, rešilo ladjo in njeno posadko. Kakor nor se je zapodil proti shrambi za živila, pograbil za vrat kokoši, ki se je mirno in spokojno grela v kurniku na soncu in jo brez kakršnega pomišljanja zalučal v vodo. Uboga žival je skušala s svojimi krili čim bolj ublažiti padec in se seveda tudi izogniti odprtemu žrelu morskega psa, ki jo je takoj ucvrl za njo. Tako se je morski pes vedno bolj oddaljeval od ladje in bil slednjič že tako daleč, da tista bomba, ki jo je žival pogoltnila, ni predstavljala za ladjo nobene nevarnosti več. Ko je bombo v trebuhu morskega psa nazadnje le razneslo, kakor je bila njena naloga in njena dolžnost, je posadka one ladje lahko brez skrbi iz varne razdalje gledala nenavaden prizor, ko je morski pes igral vlogo playaboga mine. A kakor so pozneje pripovedovali vsi, ki so ta nenavaden prizor gledali, je bilo zanje tistih petnajst minut, če ne še nekoliko več, nastrašnejših v njihovem življenju.

Novo izborno sredstvo proti ognju

Iz Stockholma pišejo, da je švedski inženir Mils Roxendorf iznašel neko posebno loščilo, ki ima to lastnost, da povsem zavaruje lesene predmete pred ognjem. Vsaka lesena stvar, če je namazana s tem novim Roxendorfovimi loščilom, je povsem varna pred ognjem in je tudi zažigalna bomba ne more užgati. Poročilo iz Stockholma pripominja na koncu, da tudi oblačilnim predmetom, ki so namazani s takšnim loščilom, ogenj ne more do živga.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

12

Skrivnost.

Pred nekaj tedni sem od nekega londonskega notarja, ki ga sam ne poznam, dobil pismo, ki me je ganilo v dno srca. Prej bi bil pričakoval ne vem kaj, kakor pa tisto, o čemer mi je sporočalo pismo. Tistih nekaj kratkih uradnih vrstic mi je namreč naznanjalo, da me je pokojni tovariš P. M. Ch. Keller, s katerim sva toliko let skupaj delala v obveščevalni službi, postavil za dediča vsega svojega imetja.

Nekaj dni potem, ko me je presenetilo to notarsko pismo, sem dobil po pošti šop uradnih listin, ki so se nanašale na dediščino, poleg njih pa cel kup prijateljeve priloge v kovčegih najrazličnejših barv oblik in mer.

Ubogi Keller! Kakor sem povedal že prej, sva bila dolga leta skupaj in sva vsa ta leta bila res odkritosrčna in dobra prijatelja. Skoraj bi lahko dejal, da bi bila šla drug za drugega v ogenj, pa naj bi to bilo v takih ali takih okoliščinah. To je zelo redka prikažen pri ljudeh, ki morajo delati stvari, v katerih je treba sleherni čustvo neusmiljeno zadušiti in mu ne pustiti, da bi se oglašilo ali dobilo tako ali tako izraza.

A četudi sva bila prijatelja na življenje in smrt, moram vendar priznati, da si česa takega ne bi bil nikoli mogel misliti ali pričakovati. Nikdar nisem domneval, da bi Kellerjeva ljubezen do mene bila tako močna, da bi jo bil hotel izpričati s tako ganljivo oporoko in me postavil za edinega dediča vsega

ga, kar je imel, dasi sem sicer vedel, da je bil na svetu čisto sam, kakor je to navada pri večini tistih, ki so zaposleni v vohunski in obveščevalni službi...

Priloga pokojnega prijatelja je že pet dni tukaj, v moji pisarni, a se je vse do včeraj nisem upal dotakniti, tako mi je bilo hudo pri srcu. Šele včeraj sem se po dolgem obotavljanju in očitnem premišljevanju odločil, da bom odprl vsaj en kovčeg. Izbral sem si najmanjšega, ga položil na mizo ter ga dolgo ogledoval, preden sem vzdignil pokrov.

Kovčeg je bil iz temnega sunja, ves pokrit s pisanimi naslovi raznih hotelov in gostišč iz najrazličnejših krajev sveta. Bil je do vrha natlačen s papirji, razdeljenimi na šope in skrbno povezanimi s papirnati ovojnicami. Vse je bilo v popolnem redu, ki je bilo v precejšnjem nasprotju z zelo živahnim čudjo pokojnega prijatelja. Kdor ga je poznal tako, kakor sem ga jaz, bi si le težko mislil, da bi bil Keller na tistem mogel biti tako skrbno urejevalec, da bi ga skoraj lahko postavili za vodjo kakšnega državnega arhiva.

Začel sem papirje skladati iz kovčega in jih polagati na svoj pisalni miz. Prišel sem bil že skoraj na dno, tam pa sem dobil velik, debel ovitek, na katerem je bil pečat iz črne voske. Zamisljen sem obrčal ovitek ter ga premetaval po rokah. Nisem si ga upal odpreti. Nazadnje sem se pa le odločil, prijel nož za odpiranje pisma ter

neznansko previdno, kakor da bi vedel, da gre za skrivnost, začel odstranjati pečat. Sam sebi sem se zdel tat, ki ve, da dela nekaj prepovedanega.

Prva reč, ki sem jo zagledal, ko sem ovitek odprl, je bila fotografija neke ženske. Kazala je lep, pravilen obraz z gladkim čelom, okoli katerega so se vile debele, svetle kite. Bil je prijazen in obetaven obraz angleške ženske, ki...

No, saj to je vendar najzanimivejši! Takoj ko sem sliko pogledal, se mi je zazdelo, da sem ta obraz nekje videl. A kje? Nisem se mogel domisliti česa natančnejšega. Bil je pač samo daljen, bežen spomin na enega izmed tistih toliko obrazov, ki sem jih v življenju srečal; na enega izmed tistih, ki se vam že pri prvem snidenju vtisnejo toliko v spomin, da jih ne morete pozabiti tako, da se jih ne bi spomnili, da so vam znani, če jih čez leta in leta spet srečate...

Tudi zdaj se v tem nisem motil. Morda sem videl ta obraz kaj starejši, kakor pa je bil na sliki. Morda!

Ko sem fotografijo ogledoval dalj časa, se mi je začelo malce jasnosti. Da, videl sem že ta obraz, le da tedaj ni bil tako radosten, tako srečen, kakor je bil tukaj. Prav za prav je spomin človeka, čigar življenje je bilo ena sama burna prigoda, čudna reč, če pomislim, koliko let sem blodil po svetu, kaj sem vse videl in doživel...

A zdaj ni časa za spomine. Zdaj je najprej treba pregledati liste, ki so bili s fotografijo vred v ovitku.

Najprej sem potegnil iz njega tri pisma sinje barve in s pisavo, ki je nisem poznal. Toda po nežnih potezih sem sodil, da mora nedvomno biti pisava ženske roke. Morda je pisma pisala tista prijazna neznanka, katere sliko sem pravkar odložil na mizo?

Potem sem v ovitku našel nov list. To je bilo pa od Kellerja. Saj se človek ne more zmotiti. V črkah, s katerimi je bil list popisan, se je kazal ves Kellerjev značaj. Izrazita pisava, ki bi je bil vesel vsak grafolog in bi lahko iz nje bral marsikaj.

Začel sem brati. Bral sem in bral in še enkrat bral in nekaj ledene mi je prešinilo mozeg. Da, to je bilo leta 1917 spomlad!

Na mah mi je tisti dogodek oživel v spominu tako prijemljivo, kakor da bi se odigraval zdaj, tukaj.

Pred seboj sem zagledal odprto okno, ki drži na razkošen vrt, ves v cvetju, izmed katerega se glasi ptičje petje. V sobi pa stoji blede ženska, ki ji noge podrtujejo in so ji ustnice posinele. S trepetajočim glasom odgovarja na prednja vprašanja majorja Cosicka, voditelja našega oddelka v letu 1917...

To je bilo 25. aprila 1917. Naši ljudje so bili prišli lepo žensko, proti kateri se je obračal hud sum, da se havi z vohunstvom v korist neke nasprotnice države. Privredli so jo k nam v pisarno, kjer jo je major Cosick začel zasliševati. Keller in jaz sva bila pri spraševanju navzoča.

(Dalje.)